

## له بلا و کراوه کانی مایه پری ئیمان وهن

www.iman1.com

### بهشی مردن و جه نازه

#### (1) سهردانی نه خووش

446. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (رضي الله عنه) أَنَّهُ قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَدْبَرَ الْأَنْصَارِيَّ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم): ((يَا أَخَا الْأَنْصَارِ، كَيْفَ أَخِي سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ)). فَقَالَ: صَالِحٌ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم): ((مَنْ يَعُودُهُ مِنْكُمْ)). فَقَامَ وَقُمْنَا مَعَهُ، وَنَحْنُ بِضِعَّةٍ عَشْرَ مَا عَلَيْنَا نَعَالٌ وَلَنَا خِفَافٌ وَلَنَا قَلَانِسٌ وَلَنَا قُمْصٌ، نَمْشِي فِي تِلْكَ السَّبَاحِ حَتَّى جِئْنَا، فَاسْتَأْخَرَ قَوْمُهُ مِنْ حَوْلِهِ، حَتَّى دَنَا رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) وَأَصْحَابُهُ الَّذِينَ مَعَهُ.

عبدالله ی کورپی عومهر (رضي الله عنه) دهلی: ئیمه له خزمهت پیغه مبهری خوادا (رضي الله عنه) دانیشتبوین پیاویک له پشتیوانان هات بو خزمهتی و سهلامی لی کرد، پاشان پشتی هه لکرد و پوی. پیغه مبههر (رضي الله عنه) پرسی: ((ئهی برای انصار) یراکهم (سعدی کورپی عباده) چونه؟)) ئه ویش ووتی: چاکه. پیغه مبههر (رضي الله عنه) فهرمووی: ((کی دهیه ویت بچی بو سهردانی)) ئینجا ئه وهستا و ئیمهش ههستاین دهپانزه کهسیک ده بووین، نه نهعل و نه خوف و نه پیلاومان له پیدانه بوو، کلاو و کراسیشمان له بهردا نه بوو، به سهر زهویه کی شوردا پویشتین تا گهیشتینه لای، هه ندی له خزمانی که له دهوری بوون، چونه دواوه بو ئه وهی پیغه مبهری خوا (رضي الله عنه) له گهل هاوه لانیدا لیی نزیک بینه وه.

#### (2) چی دهوتریت لای نه خووش و لای مردوو

447. عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ (رضي الله عنها) قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم): ((إِذَا حَضَرْتُمُ الْمَرِيضَ أَوْ الْمَيِّتَ فَقُولُوا خَيْرًا، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ يُؤْمِنُونَ عَلَى مَا تَقُولُونَ)). قَالَتْ: فَلَمَّا مَاتَ أَبُو سَلَمَةَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ (صلى الله عليه وسلم) فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ أَبَا سَلَمَةَ قَدْ مَاتَ، قَالَ: ((قُولِي: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلَهُ، وَأَعْفِبْنِي مِنْهُ عَقَبِي حَسَنَةً)). قَالَتْ: فَقُلْتُ، فَأَعْفَبَنِي اللَّهُ مَنْ هُوَ خَيْرٌ لِي مِنْهُ مُحَمَّدًا (صلى الله عليه وسلم).

(أم سلمه) (رضي الله عنها) دهلی: پیغه مبهری خوا (رضي الله عنه) فهرمووی: کاتیک چوونه لای نه خووش یان مردوو، شتی چاک بلین، چونکه فریشته کان ئامین بو نزاکانتان



ده‌کهن، وتی: کاتی که (ابو سلمه) وه‌فاتی کرد، چوم بؤ خزمه‌تی پیغهمبهر (ﷺ) ، وتم: نهی پیغهمبهری خوا (ﷺ) (ابو سلمه) کۆچی دواپی کرد، نه‌ویش فهرمووی، بلی: ((خوایه له‌منیش و له‌ویش خو‌ش ببه و عاقیبه‌تیکی باش به‌دوایداینه)). (ام سلمه) (ﷺ) ده‌لی: منیش نه‌وهم وت، نه‌وته خوا له‌و چاکتری پی به‌خشیم که (محمد) ه (ﷺ).

### (3) لا اله الا الله بدریت به‌گویی نه‌و که‌سانه‌دا که‌له سه‌ره‌مه‌رگدان

448. عن أبي سعيد الخدري (رضي الله عنه) قال: قال رسول الله (ﷺ): ((لَقُّنُوا مَوْتَكُمْ لَأِ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)).

(ابو سعید الخدری) (ﷺ) ده‌لی: پیغهمبهر (ﷺ) فهرمویه‌تی:

((لا اله الا الله بدهن به‌گویی مردوو‌ه‌کانتاندا)). واته: نه‌وانه‌ی که‌له

سه‌ره‌مه‌رگدان.

### (4) هه‌رکه‌سی جه‌زبه‌دیداری خوا بکات خواش جه‌زبه‌دیداری نه‌و ده‌کات

449. عَنْ عَائِشَةَ (رضي الله عنها) قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ، وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ كَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ)). فَقُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، أَكْرَاهِيَةَ الْمَوْتِ؟ فَكَلَّمْنَا نَكْرَهُ الْمَوْتِ. فَقَالَ: ((لَيْسَ كَذَلِكَ، وَلَكِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا بُشِّرَ بِرَحْمَةِ اللَّهِ وَرِضْوَانِهِ وَجَنَّتْهُ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ، فَأَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ. وَإِنَّ الْكَافِرَ إِذَا بُشِّرَ بِعَذَابِ اللَّهِ وَسَخَطِهِ، كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ وَكَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ)).

[وفي رواية عن شريح بن هاني، عن أبي هريرة (رضي الله عنه) قال: قال رسول الله (ﷺ): ((مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ، وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ، كَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ)). قَالَ: فَأَتَيْتُ عَائِشَةَ فَقُلْتُ: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ، سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَذْكُرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) حَدِيثًا، إِنَّ كَانَ كَذَلِكَ فَقَدْ هَلَكْنَا. فَقَالَتْ: إِنَّ الْهَالِكَ مَنْ هَلَكَ بِقَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ)، وَمَا ذَاكَ؟ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ، وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ كَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ)) وَلَيْسَ مِنَّا أَحَدٌ إِلَّا وَهُوَ يَكْرَهُ الْمَوْتَ؟ فَقَالَتْ: قَدْ قَالَهُ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ)، وَلَيْسَ بِالَّذِي تَذْهَبُ إِلَيْهِ، وَلَكِنْ إِذَا شَخَّصَ الْبَصْرَ، وَحَشَرَ الصَّدْرَ، وَأَقْشَعَرَ الْجِلْدَ، وَتَشَنَّجَتِ الْأَصَابِعُ، فَعِنْدَ ذَلِكَ مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ، وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ كَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ]. [بخاري/الرقاق/6142]

(عائشه) (ﷺ) ده‌لی: ((پیغهمبهر (ﷺ) فهرمویه‌تی: (هه‌رکه‌س جه‌زبه‌دیداری

خوا بکات خوایش جه‌زبه‌دیداری نه‌و ده‌کات، هه‌رکه‌سیش جه‌زبه‌دیداری خوا

نه‌کات، خواش‌ه‌ز به‌دیداری ناکات)) منیش و تم: باشه ئه‌ی پیغه‌مبهری خوا، نایا‌ه‌زنه‌کردن له‌مردن ئه‌وه ده‌گه‌یه‌نیت؟ که‌س‌مان‌ه‌ز له‌مردن ناکه‌ین؟ فه‌رموی: ((ئه‌وه، وانیه، به‌لکو کاتی‌ک ئیماندار مژده‌ی په‌حمه‌ت و په‌زامه‌ندی و به‌هه‌شتی‌خوایی پی‌ده‌دری‌ت، ه‌ز به‌دیداری خوا ده‌کات، خواش‌ه‌ز به‌دیداری ئه‌و ده‌کات، کافریش کاتی مژده‌ی سزا و قینی‌خوای ده‌دری‌تی‌ه‌ز به‌دیداری خوا ناکات و خواش‌چاره‌ی ئه‌وی ناوی‌ت)) له‌په‌یوایه‌تی (شریح‌ی‌کوپری‌هانی) دا‌هاتوو‌ه که (ابو‌هریره) (رضی‌الله‌عنه‌و‌آله‌وس‌لهم‌و‌آلهم‌وس‌لم) پیغه‌مبهر (ﷺ) فه‌رمویه‌تی: ((ئه‌وه‌ی‌ه‌ز به‌دیداری خوا بکات خواش‌ه‌ز به‌دیداری ده‌کات، ئه‌وه‌ش‌ه‌ز به‌دیداری ناکات، خواش‌ه‌ز به‌دیداری ئه‌و ناکات)) (شریح‌ده‌لی‌ت: (منیش‌چووم‌بو‌لای‌عائشه‌و‌پیم‌وت: ئه‌ی‌دایکی‌ئیمانداران‌گویم‌له‌(ابو‌هریره) وه‌بوو‌فه‌رموده‌یه‌کی‌له‌پیغه‌مبهره‌وه (ﷺ) ده‌گه‌په‌یه‌وه، جا‌ئه‌گه‌ر وای‌ت، ئه‌وه‌ه‌مومان‌تیا‌چووین، ئه‌ویش‌وتی: تیا‌چوو‌ئو‌که‌سه‌یه‌که‌به‌گوفتاری‌پیغه‌مبهر (ﷺ) تیا‌بجی‌ت.

-ئو‌گوفتاره‌کامه‌یه؟ (شریح‌ده‌لی‌ت: ((ئه‌وه‌ی‌ه‌ز به‌دیداری خوا بکات خواش‌ه‌ز به‌دیداری ده‌کات، ئه‌وه‌ش‌ه‌ز به‌دیداری ناکات، خواش‌ه‌ز به‌دیداری ناکات)) که‌سیش‌مان‌نیه‌رقی‌له‌مردن‌نه‌بی‌ت. عائشه‌وتی: راسته‌پیغه‌مبهر (ﷺ) ئه‌مه‌ی‌فه‌رموو‌ه، به‌لام‌به‌و‌شیوه‌یه‌نیه‌تو‌بو‌ی‌ده‌چجی‌ت، به‌لکو‌ئه‌مه‌ئو‌کاته‌یه‌که‌چاو‌ئه‌بله‌ق‌ده‌بی‌ت، هه‌ناسه‌سوار‌ده‌بی‌ت، موچرکه‌به‌په‌یستدا‌دی‌ت، په‌نجه‌کان‌گرژ‌ده‌بن، ئاله‌و‌کاته‌دا، ئه‌وه‌ی‌ه‌ز به‌دیداری خوا ده‌کات، خواش‌ه‌ز به‌دیداری ده‌کات، ئه‌وه‌ش‌ه‌ز به‌دیداری ناکات خواش‌ه‌ز به‌دیداری ناکات.

### (5) گومان‌باشی به‌خوای‌گه‌وره‌له‌سه‌ره‌مه‌رگدا

450- عَنْ جَابِرٍ (رضی‌الله‌عنه‌و‌آله‌وس‌لهم‌و‌آلهم‌وس‌لم) قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (ﷺ) قَبْلَ وَفَاتِهِ بِثَلَاثٍ يَقُولُ: ((لَا يَمُوتَنَّ أَحَدُكُمْ إِلَّا وَهُوَ يُحْسِنُ بِاللَّهِ الظَّنَّ)).

(جابر) (رضی‌الله‌عنه‌و‌آله‌وس‌لهم‌و‌آلهم‌وس‌لم) ده‌لی‌ت: سی‌روژ‌پیش‌وه‌فاتی‌له‌پیغه‌مبهرم‌بیست (ﷺ) ده‌یفه‌رموو: ((باهه‌رکه‌سیکتان‌ده‌مری‌ت‌گومانی‌باش‌به‌خوای‌گه‌وره‌بات)).

(6) چا‌ولی‌کنانی‌مردوو.. نزا‌کردن‌بو‌ی‌له‌کاتی‌سه‌ره‌مه‌رگدا.



451- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ (رضي الله عنها) قَالَتْ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) عَلَيَّ أَبِي سَلَمَةَ وَقَدْ شَقَّ بَصْرُهُ فَأَغْمَضَهُ. ثُمَّ قَالَ: ((إِنَّ الرُّوحَ إِذَا قُبِضَ تَبِعَهُ الْبَصْرُ)). فَضَجَّ نَاسٌ مِنْ أَهْلِهِ، فَقَالَ: ((لَا تَدْعُوا عَلَيَّ أَنْفُسَكُمْ إِلَّا بِخَيْرٍ، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ يُؤْمِنُونَ عَلَيَّ مَا تَقُولُونَ، ثُمَّ قَالَ: ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأَبِي سَلَمَةَ، وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ، وَاخْلُفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْغَابِرِينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَأَفْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ)).

(ام سلمه) (رضي الله عنها) ده‌لی: پیغه‌مبهر (رضي الله عنه) هات بؤلای (ابوسلمه) چاوی کرابووه، چاوه‌کانی لیکنان و فه‌رموی: ((کاتی گیان دهرده‌چییت چاو له‌دوای دهروانییت)). هه‌ندی له خزمانی ده‌نگی (گریانیان) لی به‌رزبویه‌وه، فه‌رموی: ((نزای خیر نه‌بییت له خؤتانی مه‌که‌ن چونکه فریشته‌کان آمین بو نزاکانتان ده‌که‌ن)). ئینجا فه‌رموی: ((خوایه له (ابوسلمه) خوش بیه، پله‌و پایه‌ی له ریزی هیدایه‌تدراواندا به‌رز بکه‌ره‌وه، خؤ سه‌رپه‌رشتی ئه‌و نه‌وانه‌ی بکه‌ که له‌دوای به‌جی ماون، له ئیمه‌ش و له‌ویش خوش بیه ئه‌ی په‌روه‌ردگاری جیهانه‌کان، گو‌ره‌که‌شی بو فراوان و گوشاد و روناک بکه‌)).

### (7) دا پو‌شینى مردوو

452- عن عائشة أم المؤمنين (رضي الله عنها) قَالَتْ: سَجَّى رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) حِينَ مَاتَ بِثَوْبٍ حَبْرَةٍ. [بخاري/ اللباس/ 477]

عائشه (رضي الله عنها) ده‌لی: کاتی پیغه‌مبهر (رضي الله عنه) وه‌فاتی کرد به پارچه قوماشیکی سه‌وز داپو‌شرا.

### 8- گیانی باوه‌رداران و گیانی بی باوه‌ران

453- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: إِذَا خَرَجَتْ رُوحُ الْمُؤْمِنِ تَلْقَاهَا مَلَكَانِ يُصْعِدَانَهَا، قَالَ حَمَادٌ: فَذَكَرَ مِنْ طَيِّبٍ رِيحَهَا وَذَكَرَ الْمَسْكَ، قَالَ: وَيَقُولُ أَهْلُ السَّمَاءِ: رُوحٌ طَيِّبَةٌ، جَاءَتْ مِنْ قِبَلِ الْأَرْضِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى جَسَدٍ كُنْتَ تَعْمُرِينَهُ. فَيُنْطَلِقُ بِهِ إِلَى رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ثُمَّ يَقُولُ: انْطَلِقُوا بِهِ إِلَى آخِرِ الْأَجَلِ. قَالَ: وَإِنَّ الْكَافِرَ إِذَا خَرَجَتْ رُوحُهُ، قَالَ حَمَادٌ: وَذَكَرَ مِنْ نَثْنِهَا وَذَكَرَ لَعْنًا، وَيَقُولُ أَهْلُ السَّمَاءِ: رُوحٌ خَبِيثَةٌ جَاءَتْ مِنْ قِبَلِ الْأَرْضِ، قَالَ: فَيُقَالُ: انْطَلِقُوا بِهِ إِلَى آخِرِ الْأَجَلِ، قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: فَرَدَّ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) رِيْطَةً كَانَتْ عَلَيْهِ عَلَى أَنْفِهِ هَكَذَا.

(ابوهریره) رضی الله عنه ده‌لی: کاتی گیانی ئیماندار دهرده‌چییت، دوو فریشته پیشوازی لی ده‌کهن و به‌رزی ده‌کهنه‌وه (حماد که یه‌کیکه له راویه‌کان) ده‌لی: جا باسی بونخوشی و باسی میسکی کرد (که‌له‌و گیان و پو‌حه پاکه‌وه ده‌بیسرییت) بویه نیشته‌جیکانی ئاسمان ده‌لین: گیانیکی پاک و چاکه و له زه‌ویه‌وه هاتووه. ده‌ک رحمه‌تی خوات لی بییت، له‌سه‌ر نه‌و لاشه‌یه‌ش که به‌تو ئاوه‌دان بوو. نه‌وسا ده‌برییت بو لای په‌روه‌ردگاری نه‌ویش ده‌فه‌رموییت: ((بیبه‌ن بو نه‌وپه‌ری شوینی دیاری کراوی خوئی)). کافریش که گیانی دهرده‌چییت (حماد) ده‌لیت (ابوهریره) باسی بوگه‌نی کردو نه‌فرینیشی لی کرد، خه‌لکی ئاسمان ده‌لین: گیانیکی پیسه له زه‌ویه‌وه هاتووه، ئینجا فه‌رمان ده‌درییت: بیبه‌ن بو نه‌وپه‌ری نه‌و شوینه‌ی که بو‌ی دیاری کراوه. جا (ابوهریره) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه و آله پارچه قوماشیکی به‌سه‌ر شانوه بوو لوتی خوئی پی‌گرت.


### (9) دان به‌خوداگرتن له‌سه‌ره‌تای به‌لاوه

454. عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضی الله عنه: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَتَى عَلَى امْرَأَةٍ تَبْكِي عَلَى صَبِيٍّ لَهَا، فَقَالَ لَهَا: ((اتَّقِي اللَّهَ وَاصْبِرِي)). فَقَالَتْ: وَمَا ثَبَالِي بِمُصِيبَتِي. فَلَمَّا ذَهَبَ قِيلَ لَهَا: إِنَّهُ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله، فَأَخَذَهَا مِثْلَ الْمَوْتِ، فَأَتَتْ بَابَهُ فَلَمْ تَجِدْ عَلَى بَابِهِ بَوَائِبِينَ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَ أَعْرَفَكَ، فَقَالَ: ((إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ أَوَّلِ صَدْمَةٍ)). أَوْ قَالَ: ((عِنْدَ أَوَّلِ الصَّدْمَةِ)). [بخاری/ الجنائز/ 1223]

(انس ی کوپی مالک) رضی الله عنه ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه و آله ئا‌فره‌تیکی بینی به‌سه‌ر منداله‌که‌یدا ده‌گریا، پیی فه‌رموو: ((له‌خوا بترسه و دان به‌خوتدا بگره)). ژنه‌که وتی: دیاره تو لیقه‌ومانه‌که‌ی منت لا گرنگ نزیه‌!، که پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه و آله رویشت پییان وت: نه‌وه پیغه‌مبه‌ری خوا بوو صلی الله علیه و آله. ئا‌فره‌ته‌که له‌هوش خوئی چوو وه‌ک مردووی لی‌هات، پاشان خوئی گه‌یانده ده‌رگا‌که‌ی، ده‌رگاوانی له‌ده‌رگا‌که‌یدا نه‌بینی وتی: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا نه‌مناسییت.. نه‌ویش فه‌رموی: ((دان به‌خودا گرتن ده‌بی له‌سه‌ره‌تای به‌لاوه بییت)).

### (10) پادا‌شتی نه‌و که‌سه‌ی که مندالی ده‌مرییت و به‌ته‌مای پادا‌شتی

#### خوایه.

455. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضی الله عنه: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ لِنِسْوَةٍ مِنَ الْأَنْصَارِ: لَا يَمُوتُ لِإِحْدَاكُنَّ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ، فَتَحْتَسِبُهُ، إِلَّا دَخَلَتِ الْجَنَّةَ. فَقَالَتْ امْرَأَةٌ مِنْهُمْ: 

أَوْ اثْنَيْنِ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: ((أَوْ اثْنَيْنِ)). [وإِسْنَادٌ آخِرٌ عَنْهُ مَرْفُوعاً: ((لَا يَمُوتُ لِأَحَدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ فَتَمَسَهُ النَّارُ، إِلَّا تَحَلَّى الْقَسْمَ)).].  
[بخاری/ الجنائز/ 1193، 1192]

(ابو هریره) (رضی اللہ عنہ) ده‌لی: پیغهمبهر (ﷺ) به‌هندی له ئافره‌تانی (انصار)ی  
فهرموو ((هرکه‌سیک له ئیوه سی مندالی بمریت و رازی بیت به‌فرمانی خوا و  
به‌ئومیدی پاداشت بیت ده‌چیته به‌هسته‌وه)). ئافره‌تیکیان وتی: ئهی ئه‌گه‌ر  
دوانیش بن ئهی پیغهمبهری خوا (ﷺ)؟ فهرموی: ((بادوانیش بن)).  
له‌ریگه‌یه‌کی تره‌وه هر (ابوهریره) ده‌یگه‌یه‌نی به‌ پیغهمبهر (ﷺ) که  
فهرمویه‌تی: ((هیچ موسلمانیک ذی‌یه سی مندالی بمریت و ئاگری به‌رکه‌ویت  
مه‌گه‌ر بو ناوی سویند)) [که مه‌به‌ست ئه‌م ئایه‌ته‌یه]... ﴿وان منکم الاواردها﴾  
مریم/17. واته: هیچ که‌سیک له‌ئیوه ذی‌یه که ئاگری دوزه‌خ نه‌بینیت و به‌سه‌ریا  
تینه‌په‌ریت.

### (11) له‌کاتی لیقه‌وماندا چی ده‌وتریت

456- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ (رضی اللہ عنہا) قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) يَقُولُ: ((مَا مِنْ عَبْدٍ  
تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ فَيَقُولُ: إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ اجْرُنِي فِي مُصِيبَتِي،  
وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا، إِلَّا أَجَرَهُ اللَّهُ فِي مُصِيبَتِهِ وَأَخْلَفَ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا)). قَالَتْ:  
فَلَمَّا تُوُفِّيَ أَبُو سَلَمَةَ قُلْتُ كَمَا أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) فَأَخْلَفَ اللَّهُ لِي خَيْرًا مِنْهُ  
رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ).

(ام سلمه) (رضی اللہ عنہا) ده‌لی: گویم له پیغهمبهر (ﷺ) بوو ده‌یفرموو: ((هرکه‌سیک  
توشی به‌لایه‌ک بیت و بلیت: (انا لله وانا اليه راجعون)). ﴿ئیمه هر خوا  
خاوه‌نمانه و هر بولای ئه‌ویش ده‌گه‌ریننه‌وه﴾. خواجه پاداشتیم بده‌روه له‌سه‌ر  
ئهو به‌لایه‌ی توشم هاتوه و چاکتر له‌وه‌ی لیت سه‌ندوم پیم به‌خشه، خوا  
پاداشتی چاکتری ده‌داته‌وه و چاکتری پی ده‌به‌خشیت (ام سلمه) ده‌لیت: کاتی  
(ابوسلمه) وه‌فاتی کرد، من ئه‌وه‌م وت که پیغهمبهر (ﷺ) فهرمانی پیدام، ئیتر  
ئهو بوو خوی گه‌وره هاوسه‌ری له‌و چاکتری ی به‌خشیم که پیغهمبهری خواجه  
(ﷺ).

### (12) گریان له‌سه‌ر مردوو



457- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (رضي الله عنه) قَالَ: اشْتَكَيْ سَعْدُ بْنُ عَبْدِ عِبَادَةَ شَكْوَى لَهُ فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) يَعُوذُهُ مَعَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَسَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (رضي الله عنه)، فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ وَجَدَهُ فِي غَشِيَّةٍ فَقَالَ: ((أَقْدَ قَضَى)). قَالُوا: لَأَيَّ رَسُولِ اللَّهِ، فَبَكَى رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم)، فَلَمَّا رَأَى الْقَوْمَ بُكَاءَ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) بَكَوْا، فَقَالَ: ((أَلَا تَسْمَعُونَ؟ إِنَّ اللَّهَ لَأَيُّدَبُ بِدَمْعِ الْعَيْنِ، وَلَأَيُّ حُزْنِ الْقَلْبِ، وَلَكِنْ يُعَذَّبُ بِهَذَا - وَأَشَارَ إِلَى لِسَانِهِ - أَوْ يَرْحَمُ)). [بخاري/ الجنائز/ 1242]

(عبدالله کوپی عمر) (رضي الله عنه) ده‌لی: (سعدی کوپی عباده) ناساغیه‌کی هه‌بوو پیغه‌مبهر (رضي الله عنه) له‌گه‌ل (عبدالرحمن کوپی عوف و سعدی کوپی ابی وقاص و عبدالله ی کوپی مه‌سعود) (رضي الله عنه)، چون بو‌سه‌ردانی، کاتی که چونه ژوره‌وه بۆلای له‌هۆش خۆی چوو‌بوو، فه‌رمووی: ((ئایا ته‌وابوو)) و تیان: نه‌خیر ئه‌ی پیغه‌مبهری خوا (رضي الله عنه). پیغه‌مبهر (رضي الله عنه) ده‌ستی کرد به‌گریان، کاتی که گریانی پیغه‌مبهری خویان بینی، هه‌مو ده‌ستیان کرد به‌گریان پاشان فه‌رموی: ((ئایا نه‌تان بیستوو که خوا سزا نادات له‌سه‌ر فرمیسی چاو، له‌سه‌ر غه‌مباری دل، به‌لکو به‌هۆی ئه‌مه‌وه سزا دهدات - ئاماژهی بۆ زمانی کرد- یان په‌حم ده‌کات)).

### (13) هه‌ره‌شه له‌سه‌ر شین و شه‌پوڤ

458- عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ (رضي الله عنه): أَنَّ النَّبِيَّ (صلى الله عليه وسلم) قَالَ: ((أَرْبَعٌ فِي أُمَّتِي مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ، لَأَيُّ يَثْرُكُونَهُنَّ: الْفَخْرُ فِي الْأَحْسَابِ، وَالطَّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ، وَالْأَسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ، وَالنِّيَاحَةُ. وَقَالَ: النَّائِحَةُ إِذَا لَمْ تَتَّبِ قَبْلَ مَوْتِهَا، تُقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهَا سِرْبَالٌ مِنْ قَطْرَانَ وَدِرْعٌ مِنْ جَرَبِ)).

(ابو مالک الاشعری) (رضي الله عنه) ده‌لی: پیغه‌مبهر (رضي الله عنه) فه‌رمویه‌تی: ((چوار شت له‌ناو ئومه‌تمدا هه‌یه له‌کرداری سه‌رده‌می نه‌فامین و (ئافره‌تان) ده‌ست به‌رداری نابن: خو هه‌لکیشان به‌ره‌چه‌له‌ک و بنه‌ماله، تانه و ته‌شه‌ر له‌تیره و تایفه، به‌ته‌ما‌بوونی باران به‌هۆی ئه‌ستی‌ره‌کانه‌وه، شین و شه‌پوڤ له‌کاتی لیقه‌وماندا.

ههروهها فهرمویه تی: ((ئهو ژنه ی دهلاوئته وه ئه گهر پئیش مه رگی ته و به نه کات له پوژی قیامه تدا که زیندوو ده کریته وه، کراسیکی قه تران و گهر له شی داده پوشیت وه ک زریپوشی له به ردا بیت)).





(14) له ئییه نهوهی یه خهی خوی دهری و له رومه تی خوی دهدا

..و

459. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم): ((لَيْسَ مَنَّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ، أَوْ شَقَّ الْجُيُوبَ، أَوْ دَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ)). وَفِي لَفْظٍ: ((وَشَقَّ... وَدَعَا)) بِغَيْرِ أَلْفٍ. [بخاري/ الجنائز/ 1235]

(عبدالله ی کوری مسعود) (رضي الله عنه) دهلی: پیغه مبه (رضي الله عنه) فه رمویه تی: ((له ئییه نهوهی له رومه تی خوی دهدا یان یه خهی خوی داهریت، یا خود دهنگ و هاواری لی بهرز ده بیته وه وهک سه رده می نه فامی)).

(15) مردوو نازار دهرییت به هوئی گریانی زیندوو انه وه

460. عَنْ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ (رضي الله عنه): أَنَّهَا سَمِعَتْ عَائِشَةَ (رضي الله عنها) - وَذَكَرَ لَهَا أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ يَقُولُ: إِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِبُكَاءِ الْحَيِّ - فَقَالَتْ عَائِشَةُ: يَغْفِرُ اللَّهُ لِأَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ، أَمَا إِنَّهُ لَمْ يَكْذِبْ، وَلَكِنَّهُ نَسِيَ أَوْ أَخْطَأَ، إِنَّمَا مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) عَلَى يَهُودِيَّةٍ يُبْكِي عَلَيْهَا، فَقَالَ: ((إِنَّهُمْ لَيَبْكُونَ عَلَيْهَا، وَإِنَّهَا لَتُعَذَّبُ فِي قَبْرِهَا)). [بخاري/ الجنائز/ 1227]

(عه مره ی کچی عبدالرحمن) بیستویه تی له عائشه، که بویان باس کردوه که (عبدالله ی کوری عومر) وتویه تی: مردوو سزاده رییت به گریانی زیندوو عائشه وتی: خوا له (ابوعبدالرحمن) خوش بییت، خو دروشی نه کردوه به لکو یان بیری چووه، یان هه له ی کردوو، نه گینا پیغه مبه (رضي الله عنه) به لای [گوپی] ژنه جوله که یه کدا تیپه ریوه، به سه ریوه ده گریان، بویه فه رموی ((نه وانه ده گرین له سه ری، له حالیکدا نه وه له گوپه که یدا سزا دهرییت)).

(16) مردوو، یان خوی ناسوده ده بییت یان..

461. عَنْ أَبِي قَتَادَةَ بْنِ رَبِيعٍ (رضي الله عنه): أَنَّهُ كَانَ يُحَدِّثُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) مَرَّ عَلَيْهِ بِجَنَازَةٍ، فَقَالَ: ((مُسْتَرِيحٌ وَمُسْتَرَاخٌ مِنْهُ)). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا الْمُسْتَرِيحُ وَالْمُسْتَرَاخُ مِنْهُ؟ فَقَالَ: ((الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ يَسْتَرِيحُ مِنْ نَصَبِ الدُّنْيَا، وَالْعَبْدُ الْفَاجِرُ يَسْتَرِيحُ مِنْهُ الْعِبَادُ وَالْبِلَادُ وَالشَّجَرُ وَالِدَوَابُّ)). [بخاري/ الرقاق/ 6147]

(ابو قتاده ی کوری ربوعی) (رضي الله عنه) باسی نهوهی کردوو که: جاریکیان جه نازه یه که به لای پیغه مبه ردا (رضي الله عنه) برا، فه رموی: ((نه وه ناسوده یه و ناسوده ن

له‌دهستی)).. وتیان: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ): ئاسوده‌یه و ئاسوده‌ن له‌دهستی یانی چی؟!

فه‌رموی: ((به‌نده‌ی ئیماندار له‌ده‌ست کیش‌ه‌و ناخوشیه‌کانی دنیا پرزگاری ده‌بی‌ت و ئاسوده‌یه، به‌نده‌ی تاوانکاریش خه‌لکی وولات و دار و دره‌خت و ئاژهل له‌ده‌ستی ئاسوده‌ ده‌بن)).

### (17) شو‌ردنی مردوو

462. عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ (رضي الله عنها) قَالَتْ: لَمَّا مَاتَتْ زَيْنَبُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((اغْسِلْنَهَا وَثَرًا: ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا، وَاجْعَلْنَ فِي الْخَامِسَةِ كَافُورًا، أَوْ شَيْئًا مِنْ كَافُورٍ، فَإِذَا غَسَلْتُمُوهَا فَأَعْلَمْنِي)). قَالَتْ: فَأَعْلَمْنَا حَقَّوَهُ وَقَالَ: ((أَشْعِرْنَهَا إِيَّاهُ)). [بخاري/ الجنائز/ 1195]

((ام عطیه)) (ﷺ) ده‌لی: کاتی (زینب) ی کچی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) وه‌فاتی کرد، پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) پی‌ی وتین: ((باشتنه‌که‌ی تاک بی‌ت سی، یان پینج جار، له‌ پینجه‌مدا کافور له‌سه‌ر لاشه‌ی دانین، یان که‌می‌ک کافور، جاکاتی له‌شتنی بونه‌وه ئاگادارم بکه‌ن)). (ام عطیه) ده‌لی: ئیمه‌ش ئاگادارمان کرد، ئه‌ویش پو‌شته مالیکی داینی و فه‌رموی: (له‌شی پی داپوشن).

### (18) کفنی مردوو

463. عَنْ عَائِشَةَ (رضي الله عنها) قَالَتْ: كُفِنَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ بَيْضٍ، سَحُولِيَّةٍ مِنْ كُرْسُفٍ، لَيْسَ فِيهَا قَمِيصٌ وَلَا عِمَامَةٌ، أَمَّا الْحُلَّةُ فَإِنَّمَا شَبَّهَ عَلَى النَّاسِ فِيهَا أَنَّهَا اشْتَرِيَتْ لَهُ لِيُكْفَنَ فِيهَا، فَتَرَكْتُ الْحُلَّةَ، وَكُفِنَ فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ بَيْضٍ سَحُولِيَّةٍ، فَأَخَذَهَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَ: لَأَحْبِسَنَّهَا حَتَّى أُكْفَنَ فِيهَا نَفْسِي، ثُمَّ قَالَ: لَوْ رَضِيَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِنَبِيِّهِ (ﷺ) لَكُفْنُهُ فِيهَا، فَبَاعَهَا وَتَصَدَّقَ بِثَمَنِهَا. [بخاري/ الجنائز/ 1205]

(عائشه) (ﷺ) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) له‌سی به‌رگی سپی کفنی به‌بالابرا که له‌ لو‌که دروست کرابوون، نه‌کراس و نه‌می‌زه‌ری تیا نه‌بوو، ئه‌ودوو پارچه قوماشه‌ش که له‌یه‌ک ده‌چن و خه‌لکی مردووی خو‌یانی پی کفن ده‌که‌ن، ئه‌ویشیان بو‌ کپی تا کفن بکری‌ت تییدا، به‌لام له‌وه‌دا کفن نه‌کرا، به‌کو له‌سی به‌رگه سپیه‌دا کفن کرا که له‌ لو‌که دوست کرابوو، ئیتر دوپارچه قوماشه‌که (عه‌بدوللای کوپی ابوبکر) هه‌لی گرت و وتی: ئه‌مه هه‌لده‌گرم بو‌ خووم تاتیایدا

کفن بکریم، پاشانیش وتی نه‌گهر خوا پارزی له‌سه‌ر بوایه که بو پیغه‌مبهره‌که‌ی بیٚت، نه‌وه تیایدا کفن ده‌کرا، ئیتر فرۆشتی و پاره‌که‌ی کرد به‌خیر.

(19) کفن ده‌بی به‌ته‌واوی بکریت

464- عن جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (رضي الله عنه): أَنَّ النَّبِيَّ (صلى الله عليه وسلم) خَطَبَ يَوْمًا، فَذَكَرَ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِهِ قُبِضَ فَكُفِنَ فِي كَفَنٍ غَيْرِ طَائِلٍ، وَقَبِرَ لَيْلًا، فَزَجَرَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه وسلم) أَنْ يُقْبَرَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ حَتَّى يُصَلَّى عَلَيْهِ، إِلَّا أَنْ يُضْطَرَّ إِنْسَانٌ إِلَى ذَلِكَ، وَقَالَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه وسلم): ((إِذَا كُفِنَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُحَسِّنْ كَفَنَهُ)).

(جابری کوری عبدالله (رضی الله عنه) ده‌لی: پیغه‌مبهر (صلى الله عليه وسلم) پوژیک و تاری داو باسی پیاویک له هاوه‌لانی کردکه وه‌فاتی کردوو و کفنیکی نات‌ه‌واوی بو‌کراوه و له‌شه‌ودا نیژراوه، پیغه‌مبهر (صلى الله عليه وسلم) به‌توندی قه‌ده‌غ‌ه‌ی نه‌وه‌ی کردوو فه‌رموی: ((نابیت هیچ که‌سیک به‌شه‌و بنیژریت، تا نویژی له‌سه‌ر ده‌کریت، مه‌گهر که‌سیک ناچار بیٚت)) هه‌روه‌ها فه‌رمویه‌تی: ((نه‌گهر که‌سیک له ئیوه کفنی بو‌براکه‌ی ناماده‌کرد، بابه‌چاکی و تی‌ر و ته‌واوی بی‌کات)).

(20) په‌له‌کردن له به‌ری کردنی ته‌رمدا

465- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) عَنِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وسلم) قَالَ: ((أَسْرِعُوا بِالْجَنَازَةِ، فَإِنَّ تَكُ صَالِحَةً فَخَيْرٌ - [لَعَلَّهُ قَالَ] تُقَدِّمُونَهَا عَلَيْهِ، وَإِنْ تَكُ غَيْرَ ذَلِكَ فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ)). [بخاري/ الجنائز/ 1252]

(ابو هریره (رضي الله عنه) ده‌لی: پیغه‌مبهر (صلى الله عليه وسلم) فه‌رمویه‌تی: ((په‌له‌بکه‌ن له‌بردنی جه‌نازه‌دا، نه‌گهر چاک و خواناس بیٚت، نه‌وه زوو به‌خوشی و شادی ده‌گه‌یه‌نن، به‌لام نه‌گهر وانه‌بوو، نه‌وه شه‌ر و خراپه‌یه‌که له کۆلی خۆتانی ده‌که‌نه‌وه)).

(21) قه‌ده‌غ‌ه‌کردنی ئا‌فره‌تان له شوینکه‌وتنی جه‌نازه

466- عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ (رضي الله عنها) قَالَتْ: كُنَّا نُنْهَى عَنِ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ، وَلَمْ يُعْزَمَ عَلَيْنَا. [بخاري/ الجنائز/ 1219]

(ام عطیه (رضي الله عنها) ده‌لی: ئیمه ریگریمان لی ده‌کرا له شوینکه‌وتنی جه‌نازه به‌لام زۆر جه‌ختیشی له‌سه‌ر نه‌ده‌کرا.



(22) هه‌ستان له‌به‌ر جه‌نازه

467 - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (رضي الله عنه) قَالَ: مَرَّتْ جَنَازَةٌ، فَقَامَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) وَقُمْنَا مَعَهُ، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّهَا يَهُودِيَّةٌ! فَقَالَ: ((إِنَّ الْمَوْتَ فَرَعٌ، فَإِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَقُومُوا لَهَا)). [بخاري/ الجنائز/ 1249]

(جابرى كورى عبدالله) (رضي الله عنه) ده‌لى: جه‌نازه‌يه‌ك تىپه‌رى، پىغه‌مبه‌ر (رضي الله عنه) هه‌ستا له‌به‌رى و ئىمه‌ش هه‌ستاين و وتمان: ئه‌ى پىغه‌مبه‌رى خوا (رضي الله عنه) ئه‌وه ئافره‌تتىكى جوله‌كه‌يه، فه‌رمووى: ((به‌راستى مردن سامناكه، ئه‌گه‌ر جه‌نازه‌تان بينى هه‌ستن له‌به‌رى)).

(23) سرينه‌وه‌ى هه‌لسان بو جه‌نازه

468 - عَنْ عَلِيٍّ (رضي الله عنه) قَالَ: رَأَيْنَا رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) قَامَ فَقُمْنَا، وَقَعَدَ فَقَعَدْنَا. يَعْنِي فِي الْجَنَازَةِ.

(على) (رضي الله عنه) ده‌لى: ئىمه‌ بينيمان پىغه‌مبه‌ر (رضي الله عنه) هه‌لده‌ستا، ئىمه‌ش هه‌لده‌ستاين، داده‌نيشت، ئىمه‌ش داده‌نيشتين بو جه‌نازه.

(24) جىگه‌ى وه‌ستانى (امام) له‌ نويزى مردودا

469 - عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ (رضي الله عنه) قَالَ: صَلَّيْتُ خَلْفَ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وسلم) وَصَلَّى عَلَيَّ أُمُّ كَعْبٍ، مَاتَتْ وَهِيَ نَفْسَاءُ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) لِلصَّلَاةِ عَلَيْهَا وَسَطَهَا. [بخاري/ الجنائز/ 1267]

(سمره‌ى كورى جندب) (رضي الله عنه) ده‌لى: له‌پشت پىغه‌مبه‌ره‌وه (رضي الله عنه) نويزم كرد له‌كاتى‌كدا كه نويزى له‌سه‌ر (ام كعب) كرد كه به‌سه‌ر منداله‌وه وه‌فاتى كردبوو، پىغه‌مبه‌ر (رضي الله عنه) له‌كاتى نويزه‌كه‌دا له‌ناوه‌راستى جه‌نازه‌كه‌دا وه‌ستا.

(25) له‌سه‌ر جه‌نازه

470 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) نَعَى لِلنَّاسِ النَّجَاشِيَّ فِي الْيَوْمِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، فَخَرَجَ بِهِمْ إِلَى الْمُصَلَّى، وَكَبَّرَ أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ. [بخاري/ الجنائز/ 1268]

(ابو هريره) (رضي الله عنه) ده‌لىت: پىغه‌مبه‌رى خوا (رضي الله عنه) هه‌والى مه‌رگى نه‌جاشى راگه‌ياند له‌و پوزه‌دا كه تيايدا مردبوو، خه‌لكه‌كه‌ى برد بو جى نويزه‌كه‌ و چوارجار (الله اكبر) فه‌رموو.



(26) (الله اکبر) پینج جاریش هاتوو

471- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ: كَانَ زَيْدٌ (رضي الله عنه) يُكَبِّرُ عَلَيَّ جَنَائِزَنَا أَرْبَعًا، وَإِنَّهُ كَبَّرَ عَلَيَّ جَنَائِزَهُ خَمْسًا، فَسَأَلْتُهُ؟ فَقَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) يُكَبِّرُهَا. (عبدالرحمن ی کوری ابو لیلی) ده‌لی: (زید) (رضي الله عنه) چوارجار له‌سه‌ر جه‌نازه‌ی ئیمه (الله اکبر) ی ده‌کرد، جار یکیان له‌سه‌ر جه‌نازه‌یه‌ک پینج جار (الله اکبر) ی کرد، منیش پرسیارم لی کرد، له وه‌لامدا وتی: پیغه‌مبه‌ر (رضي الله عنه) ده‌یکردن.

(27) نزا بو مردوو

472- عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ (رضي الله عنه) قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) عَلَيَّ جَنَائِزَةً، فَحَفِظْتُ مِنْ دُعَائِهِ وَهُوَ يَقُولُ: ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ وَأَعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ. وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِزَّهُ مِنَ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَ مِنْ عَذَابِ النَّارِ)). قَالَ حَتَّى تَمَيَّيْتُ أَنْ أَكُونَ أَنَا ذَلِكَ الْمَيِّتَ.

(عوف ی کوری مالک) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر (رضي الله عنه) له‌سه‌ر ته‌رمیک نوپژی کردو نزا ی کرد، منیش له نزاکی ئه‌مه‌م له‌به‌ر کرد: ((خوایه گیان لییی خو‌ش ببه و په‌حمی پی بکه، ئاسوده‌ی بکه و چاوپوشی لی بکه، رپزی بگه‌رو شوینی فراوانی پی ببه‌خشه، به ئاو و به‌فر و ته‌رزه بیشو، له گونا‌ه پاکی بکه‌ره‌وه هه‌روه‌کو چو‌ن پو‌شاک‌ی سپی پاک ئه‌بیته‌وه له چلک و پیسی، مال و حالیکی چاکتر له‌وه‌ی خو‌ی پی ببه‌خشه، که‌س و کاریکی چاکتریش له‌که‌س و کاره‌که‌ی، هاوسه‌ریکی چاکتریش له هاوسه‌ره‌که‌ی، بیخه‌ره‌به‌ه‌شتیش‌ه‌وه، په‌ناشی بده له سزای گو‌ر و سزای ئاگر)). ئاله‌و کاته‌دا پر به‌دل ئاواتم ده‌خواست [خۆزگه] ئه‌و مردوه من بوما‌یه.

(28) نوپژی جه‌نازه له مزگه‌وتدا

473- عَنْ عَائِشَةَ (رضي الله عنها): أَنَّهَا لَمَّا تُوفِّيَ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ (رضي الله عنه) أَرْسَلَ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وسلم) أَنْ يَمْرُؤًا بِجَنَائِزَتِهِ فِي الْمَسْجِدِ، فَيُصَلِّينَ عَلَيْهِ، فَفَعَلُوا. فَوَقَّفَ بِهِ عَلَيَّ حُجْرَهُنَّ، يُصَلِّينَ عَلَيْهِ، أُخْرِجَ بِهِ مِنْ بَابِ الْجَنَائِزِ الَّذِي كَانَ إِلَى الْمَقَاعِدِ، فَبَلَغَهُنَّ أَنَّ النَّاسَ عَابُوا ذَلِكَ، وَقَالُوا: مَا كَانَتْ الْجَنَائِزُ يُدْخَلُ بِهَا الْمَسْجِدُ! فَبَلَغَ ذَلِكَ عَائِشَةَ، فَقَالَتْ: مَا أَسْرَعَ النَّاسَ إِلَى أَنْ يَعِيبُوا مَا لَنَا عِلْمٌ لَهُمْ بِهِ! عَابُوا عَلَيْنَا أَنْ

يُمَرَّ بِجَنَازَةٍ فِي الْمَسْجِدِ، وَمَا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) عَلَى سُهَيْلِ بْنِ بَيْضَاءَ إِلَّا فِي جَوْفِ الْمَسْجِدِ.

(عائشه) (ﷺ) ده‌لی: کاتی (سعدی کوپی ابو وقاص) وه‌فاتی کرد هاوسه‌رانی پیغه‌مبهر (ﷺ) هه‌والیان نارد که چه‌زده‌کهن سه‌ری جه‌نازه‌که‌ی بده‌ن و نویژی له‌سه‌ر بکه‌ن، خه‌لکه‌که‌ پئیان پی‌دان و بر‌دیان له‌به‌رده‌م ژوره‌کانیاندا [که ده‌روازه‌ی له‌سه‌ر مزگه‌وت بوو]. جه‌نازه‌که‌ له‌به‌رده‌م ژووری هاوسه‌راندا وه‌ستینرا، هاوسه‌رانی پیغه‌مبهریش نویژیان کرد له‌سه‌ری، پاشان له‌ده‌رگای تهرم کردنه ده‌روه جه‌نازه‌که‌یان برده شوینی پییان ده‌وت (مقاعد) که خه‌لکی تیایدا دائه‌نیشتن بو ئه‌نجامدانی کاروباری خو‌یان و ده‌ست نویژ گرتن. هه‌وال گه‌یشتن به‌هاوسه‌ران که خه‌لکی ئه‌مه‌یان پی باش نه‌بوو، وتیان: جاران تهرم به‌وجوره نه‌ده‌برایه ناو مزگه‌وت. ئه‌م هه‌واله‌ گه‌یشته عائشه، بو‌یه وتی: خه‌لکی چه‌نده په‌له ده‌کهن له‌شتیکدا که لیی نازانن و عه‌بیداری ده‌کهن. ره‌خنه‌یان لی‌گرتین که تهرمی برایه مزگه‌وت: له‌کاتی‌کدا پیغه‌مبهری خوا له‌ناو مزگه‌وتا نویژی کرد له‌سه‌ر سوه‌یلی کوپی بیضاء.

### (29) نویژی مردوو له‌سه‌ر گور

474- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه): أَنَّ امْرَأَةً سَوْدَاءَ كَانَتْ تَقُمُ الْمَسْجِدَ - أَوْ شَابًا - فَفَقَدَهَا رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) فَسَأَلَ عَنْهَا - أَوْ عَنْهُ - فَقَالُوا: مَاتَ، [ماتت] قَالَ: ((أَفَلَا كُنْتُمْ أَذِنْتُمْ لِي)). قَالَ: فَكَأَنَّهُمْ صَعَرُوا أَمْرَهَا أَوْ أَمْرَهُ، فَقَالَ: ((دُلُّونِي عَلَى [قبرها] قبره)). فَدَلُّوهُ فَصَلَّى عَلَيْهَا، ثُمَّ قَالَ: ((إِنَّ هَذِهِ الْقُبُورَ مَمْلُوءَةً ظُلْمَةً عَلَى أَهْلِهَا، وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُنَوِّرُهَا لَهُمْ بِصَلَاتِي عَلَيْهِمْ)). [بخاري/ الجنائز/ 1272]

(ابو هریره) (ﷺ) ده‌لی: ئافره‌تیکی ره‌ش پیست، یا لایک گسکی مزگه‌وتی دهدا، پیغه‌مبهر (ﷺ) چاوی بو‌گی‌را، دیار نه‌بو، هه‌والی پرسی، وتیان: مرد. پیغه‌مبهر (ﷺ) فه‌رموی: ((نه‌ده‌بوو ئاگادارتان بکردمایه؟)). پیده‌چوو ئه‌وان به‌که‌میان زانیبیت، پیغه‌مبهر (ﷺ) فه‌رموی: ((گوره‌که‌یم نیشان بده‌ن)) ئه‌وانیش نیشانیان دا، ئه‌ویش نویژی له‌سه‌ر کرد و فه‌رموی: ((ئه‌م گورانه‌ پرن له‌تاریکی بو‌نیشته‌جیکانی، بیگومان خوای گه‌وره به‌نویژ کردنی من له‌سه‌ریان بو‌یان روناک ده‌کاته‌وه)).

(30) خو کوژی

475- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ (رضی الله عنه) قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ (صلى الله عليه وآله) بِرَجُلٍ قَتَلَ نَفْسَهُ بِمَشَاقِصٍ، فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ.

(جابری کوپی سمره) (رضی الله عنه) ده‌لی: جاریک [تهرمی] پیاویکیان هی‌نا بو‌لای پیغه‌مبهر (رضی الله عنه) که به‌تیریکی دم پان خو‌ی کوشتبوو، به‌لام نویژی له‌سه‌ر نه‌کرد.

(31) خیری نویژی جه‌نازه و شوینکه‌وتنی

476- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضی الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله): ((مَنْ شَهِدَ الْجَنَازَةَ حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَيْهَا فَلَهُ قِيرَاطٌ، وَمَنْ شَهِدَهَا حَتَّى تُدْفَنَ فَلَهُ قِيرَاطَانٍ)). قِيلَ وَمَا الْقِيرَاطَانُ؟ قَالَ: ((مِثْلُ الْجَبَلَيْنِ الْعَظِيمَيْنِ)). [بخاری/ الجنائز/ 1261]

(ابو هریره) (رضی الله عنه) ده‌لی: پیغه‌مبهر (رضی الله عنه) فهرمویه‌تی: ((نه‌وه‌ی به‌دی‌ار جه‌نازه‌یه‌که‌وه بی‌ت هه‌تا نویژی له‌سه‌ر ده‌کری‌ت قیراتیکی ده‌ست ده‌که‌وی‌ت، نه‌وه‌ش شوینی ده‌که‌وی‌ت هه‌تا ده‌ینیژن نه‌وه دوو قیراتی ده‌ست ده‌که‌وی‌ت)) پرسیاریان کرد: دوو قیرات چین؟! فهرموی: ((وهک دوو‌که‌ژی گه‌وره وایه)) [له‌سامان و پاداشت]

(32) نه‌وه‌ی سه‌دکه‌س نویژی له‌سه‌ر بکات

477- عَنْ عَائِشَةَ (رضی الله عنها) عَنِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وآله) قَالَ: ((مَا مِنْ مَيِّتٍ تُصَلِّيَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَبْلُغُونَ مِائَةً - كُلُّهُمْ يَشْفَعُونَ لَهُ - إِلَّا شَفَعُوا فِيهِ)).

(عائشه) (رضی الله عنها) ده‌لی: پیغه‌مبهر (رضی الله عنه) فهرمویه‌تی: ((هه‌ر مردوو‌یه‌ک سه‌دکه‌س نویژی له‌سه‌ر بکه‌ن و هه‌مووشیان بو‌ی بیارینه‌وه - تکایان بو‌ی گیرا ده‌بی‌ت)).

(33) نه‌وه‌ی چل که‌س نویژی له‌سه‌ر بکات

478- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ (رضی الله عنه): أَنَّهُ مَاتَ ابْنٌ لَهُ بِقُدَيْدٍ أَوْ بِعُسْفَانَ، فَقَالَ: يَا كُرَيْبُ، انظُرْ مَا اجْتَمَعَ لَهُ مِنَ النَّاسِ، قَالَ: فَخَرَجْتُ، فَإِذَا نَاسٌ قَدْ اجْتَمَعُوا لَهُ، فَأَخْبَرْتُهُ. فَقَالَ: تَقُولُ: هُمْ أَرْبَعُونَ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: أَخْرِجُوهُ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله) يَقُولُ: ((مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَمُوتُ، فَيَقُومُ عَلَى جَنَازَتِهِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا، لَأَ يُشْرَكُونَ بِاللَّهِ شَيْئًا، إِلَّا شَفَعَهُمُ اللَّهُ فِيهِ)).



(ابن عباس) (رضی اللہ عنہ) کوپڑیکی له (قدید) یان (عسفان)<sup>(1)</sup> مرد، وتی: (کریب) سه‌یرکه “بزانه چهند کهس کۆبونه‌ته‌وه له‌سه‌ری، منیش چووم بینیم خه‌لکیک کۆبونه‌ته‌وه له‌ده‌وری هه‌واله‌که‌م بۆ برده‌وه وتی: تو ده‌لی‌ی چل که‌سیک ده‌بن؟ وتم: به‌لی، وتی: بیهینه‌ ده‌روه، چونکه من له پیغه‌مبه‌ری خوام (رضی اللہ عنہ) بیستووه که فه‌رمویه‌تی: ((هه‌رکه‌سیکی موسلمان بمریت و چل که‌س ناماده‌ی کفن کردن و ناشتنی بن و نویژی له‌سه‌ر بکه‌ن له‌وانه‌ی که هیچ هاوه‌لیک بۆ خوا بریار ناده‌ن، خوی گه‌وره تکایان گیرا ده‌کات بۆی)).

### (34) باسی چاکه‌و خراپه‌ی مردوو.

479- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (رضی اللہ عنہ) قَالَ: مَرَّ بِجَنَازَةٍ فَأُثِنِّي عَلَيْهَا خَيْرًا، فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (ﷺ): ((وَجَبَتْ وَجَبَتْ وَجَبَتْ)). وَمَرَّ بِجَنَازَةٍ فَأُثِنِّي عَلَيْهَا شَرًّا، فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (ﷺ): ((وَجَبَتْ وَجَبَتْ وَجَبَتْ)). قَالَ عُمَرُ: فِدَى لَكَ أَبِي وَأُمِّي، مَرَّ بِجَنَازَةٍ فَأُثِنِّي عَلَيْهَا خَيْرًا، فَقُلْتُ: وَجَبَتْ وَجَبَتْ وَجَبَتْ. وَمَرَّ بِجَنَازَةٍ فَأُثِنِّي عَلَيْهَا شَرًّا، فَقُلْتُ: وَجَبَتْ وَجَبَتْ وَجَبَتْ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((مَنْ أَثْنَيْتُمْ عَلَيْهِ خَيْرًا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، وَمَنْ أَثْنَيْتُمْ عَلَيْهِ شَرًّا وَجَبَتْ لَهُ النَّارُ. أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ، أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ، أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ)). [بخاری/ الجنائز/ 1301]

(انس ی کوپڑی مالک) (رضی اللہ عنہ) ده‌لی: جه‌نازه‌یه‌ک برا (ئیمانداران) به‌باشی ناویان هیئا، پیغه‌مبه‌ر (رضی اللہ عنہ) فه‌رموی: ((مسۆگه‌ر بوو، مسۆگه‌ر بوو، مسۆگه‌ر بوو))، جه‌نازه‌یه‌کی تریشیان برد (ئیمانداران) به‌باشی ناویان نه‌هیئا، پیغه‌مبه‌ر (رضی اللہ عنہ) فه‌رموی: ((مسۆگه‌ر بوو، مسۆگه‌ر بوو، مسۆگه‌ر بوو)) (عمر) (رضی اللہ عنہ) وتی: دایک و باوکم به‌قوربان‌ت بی‌ت: جه‌نازه‌یه‌ک براو به‌باشی ناوی برا فه‌رموت: مسۆگه‌ر بوو، مسۆگه‌ر بوو، مسۆگه‌ر بوو. جه‌نازه‌یه‌کی تر هیئرا به‌ خراپی ناوی برا، فه‌رموت: مسۆگه‌ر بوو، مسۆگه‌ر بوو، مسۆگه‌ر بوو. پیغه‌مبه‌ر (رضی اللہ عنہ) فه‌رموی: ((ئه‌وه‌ی ئیوه به‌چاکی ناوی ببه‌ن ئه‌وه به‌هه‌شتی بۆ مسۆگه‌ره، ئه‌وه‌ش وه‌سفی به‌خراپه‌ ده‌که‌ن، ئه‌وه دۆزه‌خی بۆ مسۆگه‌ره، ئیوه شایه‌تی خوی گه‌وره‌ن له زه‌وی‌دا)).

<sup>(1)</sup> دوشویینن له نیوان مه‌که‌ه و مه‌دینه‌دا..



(35) به‌سواریی رۆشتن له‌گه‌ل جه‌نازه‌دا

480- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) عَلَى ابْنِ الدَّحْدَاحِ، ثُمَّ أَتَى بِفَرَسٍ عُرِيٍّ، فَعَقَلَهُ رَجُلٌ فَرَكِبَهُ، فَجَعَلَ يَتَوَقَّصُ بِهِ وَنَحْنُ نَتَّبِعُهُ نَسْعَى خَلْفَهُ، قَالَ: فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: إِنَّ النَّبِيَّ (صلى الله عليه وسلم) قَالَ: ((كَمْ مِنْ عَدِيقٍ مُعَلَّقٍ أَوْ مُدْلَى فِي الْجَنَّةِ لِابْنِ الدَّحْدَاحِ)).

(جابرى كورى سمره) ده‌لى: پيغه‌مبهر (صلى الله عليه وسلم) نو‌يژى كرد له‌سه‌ر (ابن الدحداح) پاشان ئه‌سپيكي پشت پروت هيئرا و پياويك جله‌وى گرت، پيغه‌مبهر (صلى الله عليه وسلم) سواری ئه‌سپه‌كه بوو، ئه‌سپه‌كه‌ش لوقه‌ى ده‌كرد، ئيمه‌ش به شوينيه‌وه بوين و به‌په‌له به‌دوايدا ده‌رۆيشتين (جابر) ده‌لى: يه‌كيك له‌و خه‌لكه وتى: پيغه‌مبهر (صلى الله عليه وسلم) فه‌رموى: ((چه‌نده‌ها هيئشوى هه‌لواسراوو شو‌رپووه له به‌هه‌شتدا بو (ابن الدحداح) [ناماده‌يه].

(36) قه‌يفه له‌ناو قه‌بردانان

481- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (رضي الله عنه) قَالَ: جُعِلَ فِي قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) قَطِيفَةٌ حَمْرَاءُ. (ابن عباس) ده‌لى: له‌ناو ئارامگاكه‌ى پيغه‌مبهردا (صلى الله عليه وسلم) قه‌يفه‌يه‌كى سور دانرا.

(37) كه‌ندرو خشت هه‌لچنين له‌سه‌ر مردوو

482- عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ: أَنَّ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ (رضي الله عنه) قَالَ فِي مَرَضِهِ الَّذِي هَلَكَ فِيهِ: الْحَدُوا لِي لِحْدًا، وَأَنْصِبُوا عَلَيَّ اللَّبْنَ نَضْبًا، كَمَا صَنَعَ بِرَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم).

(عامرى كورى سعد) ده‌لى: (سعدى كورى ابو وقاص) له‌كاتى ئه‌و نه‌خوشيه‌يدا كه وه‌فاتى تياكرد وتى: كه‌ندريكم بو لى بدهن و خشتم له‌سه‌ر دابنين، هه‌روه‌كو چۆن بو پيغه‌مبهرى خوا (صلى الله عليه وسلم) كرا.

(38) فه‌رمان كردن به‌ته‌خت كردنى گۆر

483- عَنْ أَبِي الْهَيَّاجِ الْأَسَدِيِّ قَالَ: قَالَ لِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ (رضي الله عنه): ((أَلَا أَبْعَثُكَ عَلَى مَا بَعَثَنِي عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم): أَنْ لَا تَدَعَ تِمْتَالًا إِلَّا طَمَسْتَهُ، وَلَا قَبْرًا مُشْرِفًا إِلَّا سَوَّيْتَهُ.

(ابو هياج الاسدى) ده‌لى: (على كورى ابو طالب) (صلى الله عليه وسلم) پيى وتم: ئايا نه‌تنيرم بو كاريك كه پيغه‌مبهر (صلى الله عليه وسلم) منى بو نارد؟ هيچ په‌يكه‌ريك مه‌هيله و

همموی تهر و تونا بکه، هرچی گۆری قوت کراوش هیه، همموی تهخت بکه.

(39) ناپه‌سندی بینا له‌سه‌ر گۆر و گه‌چکاری کردنی گۆر.

484- عَنْ جَابِرٍ (رضي الله عنه) قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) أَنْ يُجَصَّصَ الْقَبْرُ وَأَنْ يُفَعَّدَ عَلَيْهِ، وَأَنْ يُبْنَى عَلَيْهِ.

(جابر) ده‌لی: پیغه‌مبهر (ﷺ) قه‌ده‌غی ئه‌وه‌ی کرد که گۆر گه‌چکاری بکریت و له‌سه‌ری دابنیشن و بینای له‌سه‌ر بکریت.

(40) حالی مردوو له‌ نیواران و به‌یاناندا

485- عَنْ ابْنِ عُمَرَ (رضي الله عنه): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: ((إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ: إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ، يُقَالُ: هَذَا مَقْعَدُكَ حَتَّى يَبْعَثَكَ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)). [بخاري/ الجنائز/ 1313]

(ابن عمر) ده‌لی: پیغه‌مبهر (ﷺ) فه‌رمووی: ((هه‌رکس له‌ ئیوه‌ که ده‌مریت شوینه‌که‌ی له‌به‌یانان و نیواراندا نیشان ده‌دریت، نه‌گه‌ر له‌خه‌لکی به‌هه‌شت بی، ئه‌وه‌ خه‌لکی به‌هه‌شته، خو‌ئه‌گه‌ر خه‌لکی دۆزه‌خ بیت، ئه‌وه‌ خه‌لکی دۆزه‌خه، ئینجا پیی ده‌وتریت: ئه‌مه‌ جیگه‌ی تویه‌ هه‌تا رۆژی قیامت خوی گه‌وره‌ زیندوت ده‌کاته‌وه‌ بۆلای خوی)).

(41) پرسیری دوو‌فریشته‌که‌ له‌کاتی خستنه‌ گۆردا.

486- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (ﷺ): ((إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ، وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ، إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرَعَ نَعَالِهِمْ. [زاد في الرواية: إذا انصرفوا]. قَالَ: يَأْتِيهِ مَلَكَانِ فَيَقْعِدَانِهِ، فَيَقُولَانِ لَهُ: مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ؟ قَالَ: فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ فَيَقُولُ: أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ. قَالَ: فَيُقَالُ لَهُ: ((انظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ قَدْ أَبْدَلَكَ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الْجَنَّةِ. قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (ﷺ): ((فِيرَاهُمَا جَمِيعًا)). قَالَ قَتَادَةُ: وَذَكَرْنَا أَنَّهُ يُفْسَحُ لَهُ فِي قَبْرِهِ سَبْعُونَ ذِرَاعًا، وَيُمَلَأُ عَلَيْهِ خَضِرًا إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ. [بخاري/ الجنائز/ 1273]

(انس کوری مالک) ده‌لی: پیغه‌مبهر (ﷺ) فه‌رموویه‌تی: ((کاتی ئاده‌میزاد داده‌نریت له‌ گۆره‌که‌یدا و هاوه‌لانی به‌جی ده‌هیئن، ئه‌و ده‌نگی پیلاوه‌کانیان ده‌بیسیت... دوو‌فریشته‌ دین و دایده‌نیشین و ده‌لین: تو‌کاتی

خوی دهرباره‌ی ئەم پیاوه چیت دهوت؟ ئیماندار ده‌لیت: من شایه‌تی ددهم که ئەو بنده و پیغه‌مبهری خودایه، ئەوسا پیی دهوتریت: ته‌ماشای جیگه‌ی خۆت بکه له‌دۆزه‌خ دا، خوای گه‌وره‌ بۆی گوپیویت به‌ جیگه‌یه‌کی تر له‌ به‌هه‌شتدا)). جا پیغه‌مبهر (ﷺ) فه‌رموی: ((هه‌ردوکیان ده‌بینیت)). (قتاده) ده‌لی: بۆمان باسکرا که گۆره‌که‌ی بۆ فراوان ده‌کریت به‌ ئەندازه‌ی حه‌فتا بال و بۆی پرده‌کریت له‌ سه‌وزایی تا ئەو پۆژه‌ی زیندوو ده‌کریته‌وه.

(42) دهرباره‌ی ئایه‌تی (یثبت الله الذین امنوا ..)

487- عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ (رضي الله عنه) عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: «يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ» [فَقَالَ]: نَزَلَتْ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ، فَيُقَالُ لَهُ: مَنْ رَبُّكَ؟ فَيَقُولُ: رَبِّيَ اللَّهُ، وَنَبِيِّي مُحَمَّدٌ (ﷺ)، فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ» [إبراهيم: 27]. [بخاري/ الجنائز/ 1303] (به‌رائی کوری عازب) (ﷺ) ده‌لی: پیغه‌مبهر (ﷺ) فه‌رمویه‌تی: ((یثبت الله الذین امنوا بالقول الثابت... دهرباره‌ی سزای ناوگۆر دابه‌زیوه... کاتیک پیی دهوتریت په‌روه‌ردگارت کی‌یه؟ ده‌لیت: په‌روه‌ردگارم الله یه و محمدیش (ﷺ) پیغه‌مبهرمه، جا ئائه‌وه‌یه که خوای گه‌وره دهرباره‌ی فه‌رمویه‌تی «یثبت الله الذین امنوا بالقول الثابت في الحياة الدنيا وفي الآخرة»)). ابراهیم 27. واته: خوا ئیماندار پابه‌ند و پایه‌دار ده‌کات له‌سه‌ر به‌لین و گوفتاری دامه‌زراو و پایه‌دار له‌ژیانی دونیا وله‌قیامه‌تیشدا..

(43) په‌ناگرتن له‌سزای گۆر

488- عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ (رضي الله عنه) قَالَ: بَيْنَمَا النَّبِيُّ (ﷺ) فِي حَائِطِ بَنِي النَّجَّارِ عَلَى بَعْلَةٍ لَهُ، وَنَحْنُ مَعَهُ، إِذْ حَادَتْ بِهِ فَكَادَتْ تُلْقِيهِ، وَإِذَا أَقْبُرُ سِنَّةٍ أَوْ خَمْسَةَ أَوْ أَرْبَعَةَ - قَالَ: كَذَا كَانَ يَقُولُ الْجُرَيْرِيُّ - فَقَالَ: ((مَنْ يَعْرِفُ أَصْحَابَ هَذِهِ الْأَقْبُرِ)). فَقَالَ رَجُلٌ: أَنَا، قَالَ: ((فَمَتَى مَاتَ هَؤُلَاءِ)). قَالَ: مَاتُوا فِي الْإِشْرَاقِ. فَقَالَ: ((إِنَّ هَذِهِ الْأُمَّةَ تُثَبِّتُ فِي قُبُورِهَا، فَلَوْلَا أَنْ لَمْ تَدَافِنُوا لِدَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُسْمِعَكُمْ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ الَّذِي أَسْمَعُ مِنْهُ)). ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ فَقَالَ: ((تَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ النَّارِ)). قَالُوا: نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ النَّارِ. فَقَالَ: ((تَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ)). قَالُوا: نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. قَالَ: ((تَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنَ الْفِتَنِ مَا ظَهَرَ

مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ)). قَالُوا: نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْفِتْنِ، مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ. قَالَ: ((تَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ)). قَالُوا: نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ.

(زید کوپی ثابت) (ﷺ) ده‌لی: له‌کاتی‌کدا پیغه‌مبهر (ﷺ) له‌با‌خه‌که‌ی (بنو نجاردا) به‌سه‌ر هی‌سته‌که‌یه‌وه بوو، ئی‌مه‌ش له‌ خزمه‌تیدا بوین له‌ پر هی‌سته‌که‌ی سل‌مه‌یه‌وه و خه‌ریک بوو بی‌خاته خواره‌وه، سه‌یرمان کرد شه‌ش یان یان پی‌نج یان چوار قه‌بر [له‌و نا‌وه‌دابوون]، پیغه‌مبهر (ﷺ) پرسى ((کی مردووی ئەم گۆرانه ده‌ناسی؟)).

پیاویک وتی: من.. پیغه‌مبهر پرسى: ((که‌ی ئەوانه مردون؟)) کابرا وتی: له‌سه‌رده‌می شیرکدا مردون.. پیغه‌مبهر (ﷺ) فه‌رموی: ((به‌راستی ئەم خه‌لکه توشی سه‌ختی و ناخوشی ده‌بن له‌ گۆره‌کانیاندا، ئەگه‌ر له‌به‌رئه‌وه نه‌بی‌ت که نه‌وه‌کو یه‌کتر نه‌نیژن، له‌خوا ده‌پارامه‌وه که‌ده‌نگی سزای ناو گۆر وه‌ک من بی‌یستن)).

پاشان پیغه‌مبهر (ﷺ) روی تیکردین و فه‌رموی: ((په‌نا بگرن به‌خوا له‌ سزای ناگر) هه‌موو وتیان: په‌نا ده‌گرین به‌خوا له‌ سزای ناگر، ئیجا فه‌رموی: ((په‌نا بگرن به‌خوا له‌ سزای ناوگۆر)) هه‌موو وتیان: په‌نا ده‌گرین به‌خوا له‌ سزای ناوگۆر، پاشان فه‌رموی: ((په‌نا بگرن به‌خوا له‌ فیتنه‌ی ناشکرا و په‌نهان)). هه‌موو وتیان: په‌نا ده‌گرین به‌خوا له‌ فیتنه‌ی ناشکرا و په‌نهان، له‌وه‌ودوا فه‌رموی: ((په‌نا بگرن به‌خوا له‌ فیتنه و ناشویی ده‌جال)) هه‌موو وتیان: په‌نا ده‌گرین به‌خوا له‌ فیتنه و ناشویی ده‌جال.

#### (44) سزادانی جوو له‌ گۆره‌کانیاندا

489. عَنْ أَبِي أَيُّوبَ (رضي الله عنه) قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) بَعْدَ مَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ، فَسَمِعَ صَوْتًا، فَقَالَ: ((يَهُودُ تُعَذَّبُ فِي قُبُورِهَا)). [بخاري/ الجنائز/ 1309]

(ابو ایوب) (ﷺ) ده‌لیت: پیغه‌مبهر (ﷺ) دواى خۆرئا‌وابوون چوه ده‌ره‌وه گویى له‌ده‌نگی‌ک بوو، فه‌رموی: ((ئه‌وه جوله‌که‌کانن له‌ گۆره‌کانیاندا سزا ده‌درین)).

(45) ده‌ریاره‌ی سهردانی گورستان و دوعای لیخوش بوون بویان

490- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: زَارَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه وآله) قَبْرَ أُمِّهِ، فَبَكَى وَابْكَى مَنْ حَوْلَهُ، فَقَالَ (صلى الله عليه وآله): ((اسْتَأْذَنْتُ رَبِّي فِي أَنْ اسْتَعْفِرَ لَهَا، فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي. وَاسْتَأْذَنْتُهُ فِي أَنْ أُرْوَرَ قَبْرَهَا فَأَذِنَ لِي، فَرُورُوا الْقُبُورَ، فَإِنَّهَا تُذَكَّرُ الْمَوْتَ)).

(ابو هریره) (رضي الله عنه) ده‌لی: پیغه‌مبهر (صلى الله عليه وآله) سهردانی گوری دایکی کرد، گریا و ده‌وروبه‌ری گشت کرده گریان، دوا‌یی فرموی: ((داوام له په‌روه‌ردگارم کرد که مؤله‌تم بدات تا داوای لی خوشبوون بو دایکم بکه‌م، به‌لام مؤله‌ت نه‌درام، ئینجا داوای سهردانی گوره‌که‌یم کرد بو ئه‌وه مؤله‌ت درام.. جا ئیوه‌ش سهردانی گورستان بکه‌ن، چونکه مردنتان بیرده‌خاته‌وه)).

491- عَنْ بُرَيْدَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله): ((كُنْتُ [نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَرُورُوا، وَنَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِ الْأَصْحَابِ فَوْقَ ثَلَاثٍ فَأَمْسِكُوا مَا بَدَأَ لَكُمْ، وَنَهَيْتُكُمْ عَنِ النَّبِيذِ إِلَّا فِي سِقَاءٍ، فَاشْرَبُوا فِي الْأَسْقِيَةِ كُلِّهَا، وَلَا تَشْرَبُوا مُسْكِرًا])).

(بریده) (رضي الله عنه) ده‌لی: پیغه‌مبهر (صلى الله عليه وآله) فرمویه‌تی: ((من سهردانی گورستانم لی قه‌ده‌غه کردبوون، ئیسته سهردانی بکه‌ن، هه‌روه‌ها قه‌ده‌غه‌ی هه‌لگرتنی گوشتی قوربانیم لی کردبوون زیاتر له سی‌رؤژ، به‌لام ئیستا چه‌ند ده‌تانه‌وی هه‌لیبگرن، قه‌ده‌غه‌ی [خواردنه‌وه‌ی] شه‌ریه‌ت و خوشاوم لی کردبوون له کونده‌دا نه‌بیست، ئیستا بوتان هه‌یه له هه‌موو ده‌فریکدا بیخون، هیچ شتیکی سه‌رخوشکه‌ریش مه‌خونه‌وه)).

(46) سه‌لام کردن له خه‌لکی گورستان و دوعا بوکردنیان

492- عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ أَنَّهُ قَالَ يَوْمًا: أَلَا أُخْبِرُكُمْ عَنِّي وَعَنْ أُمِّي؟ قَالَ: فَظَنْنَا أَنَّهُ يُرِيدُ أُمَّهُ الَّتِي وَلَدَتْهُ، قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ: أَلَا أُحَدِّثُكُمْ عَنِّي وَعَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله)؟ قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: قَالَتْ: لَمَّا كَانَتْ لَيْلَتِي الَّتِي [كَانَ] النَّبِيُّ (صلى الله عليه وآله) فِيهَا عِنْدِي انْقَلَبَ فَوَضَعَ رِدَاءَهُ، وَخَلَعَ نَعْلَيْهِ فَوَضَعَهُمَا عِنْدَ رِجْلَيْهِ، وَبَسَطَ طَرَفَ إِزَارِهِ عَلَى فِرَاشِهِ فَاضْطَجَعَ، فَلَمْ يَلْبَثْ إِلَّا رَيْنَمَا ظَنَّ أَنَّ قَدْ رَقَدْتُ، فَأَخَذَ رِدَاءَهُ رُوَيْدًا، وَأَنْتَعَلَ رُوَيْدًا، وَفَتَحَ الْبَابَ [رُوَيْدًا] فَخَرَجَ ثُمَّ أَجَافَهُ رُوَيْدًا، فَجَعَلْتُ دَرْعِي فِي رَأْسِي، وَأَحْتَمَرْتُ، وَتَقَنَّنْتُ إِزَارِي، ثُمَّ انْطَلَقْتُ عَلَى إِثْرِهِ، حَتَّى جَاءَ الْبُقَيْعُ، فَقَامَ فَأَطَالَ الْقِيَامَ، ثُمَّ رَفَعَ يَدَيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ انْحَرَفَ، فَأَنْحَرَفْتُ، فَأَسْرَعَ فَأَسْرَعْتُ،



فَهَرُولَ فَهَرُولْتُ، فَأَحْضَرَ فَأَحْضَرْتُ فَسَبَقْتُهُ، فَدَخَلْتُ، فَلَيْسَ إِلَّا أَنْ اضْطَجَعْتُ، فَدَخَلَ فَقَالَ: ((مَا لَكَ يَا عَائِشُ حَشِينًا رَابِيَةً)). قَالَتْ: قُلْتُ: لِمَا شَيْءٍ، قَالَ: ((لِتُخْبِرَنِي أَوْ لِتُخْبِرَنِي اللَّطِيفُ الْخَيْرُ)). قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي، فَأَخْبَرْتُهُ، قَالَ: ((فَأَنْتِ السَّوَادُ الَّذِي رَأَيْتِ أَمَامِي)). قُلْتُ: نَعَمْ، فَلَهَدَنِي فِي صَدْرِي لَهْدَةً أَوْجَعَنِي، ثُمَّ قَالَ: ((أُظَنِّتُ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَرَسُولَهُ)). قَالَتْ: مَهْمَا يَكْتُمُ النَّاسُ يَعْلَمُهُ اللَّهُ، نَعَمْ. قَالَ: ((فَإِنَّ جَبْرِيلَ أَتَانِي حِينَ رَأَيْتَ فَنَادَانِي فَأَخْفَاهُ مِنْكَ، فَأَجَبْتُهُ فَأَخْفَيْتُهُ مِنْكَ، وَلَمْ يَكُنْ يَدْخُلُ عَلَيْكَ وَقَدْ وَضَعْتَ ثِيَابَكَ، وَظَنَنْتُ أَنْ قَدْ رَقَدْتَ فَكْرَهْتُ أَنْ أُوقِظَكَ، وَحَشَيْتُ أَنْ تَسْتَوْحِشِي، فَقَالَ: إِنَّ رَبَّكَ يَأْمُرُكَ أَنْ تَأْتِيَ أَهْلَ الْبَقِيعِ، فَتَسْتَغْفِرْ لَهُمْ)). قَالَتْ: قُلْتُ: كَيْفَ أَقُولُ لَهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: ((السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لِلْحَاقِقُونَ)).

روژیک (محمدی کوری قیس) وتی: ئایا دهرباره‌ی خووم و دایکم شتیکتان بو بگیرمه‌وه، ئه‌وانیش وتیان، و امانزانی ئه‌و دایکه ده‌لییت که لیلی بووه.. به‌لام وتی (عائشه) (رضی الله عنها) بو‌ی گپراینه‌وه وتی: حه‌زده‌که‌ن روداویکی نیوان خووم و پیغه‌مبه‌رتان (رضی الله عنها) بو‌باس بکه‌م؟ هه‌موو وتیمان: به‌لی... ئه‌ویش وتی: ئه‌و شه‌وه‌ی که نوره‌م بوو پیغه‌مبه‌ر (رضی الله عنها) لام بمیئیته‌وه هات و عه‌باکه‌ی داناو نه‌عله‌کانی داکه‌ند و لای قاچی داینا لایه‌کی کراسه‌که‌ی راکشت و راکشا، زوری پیغه‌چوو وای زانی خه‌وم لی که‌وتوه، به‌هیواشی عه‌باکه‌ی کوکرده‌وه و نه‌عله‌کانی له‌پی کردو له‌سه‌ر خو دهرگاکی کرده‌وه و چوو دهره‌وه و له‌سه‌ر خو دایخست، منیش کراسه‌که‌م له‌به‌ر کرد و پوشتته ماله‌که‌م کرده‌ پویش و شوینی که‌وتم هه‌تا گه‌یشته (بقیع)، ئه‌وسا بینیم وه‌ستا و زوریش وه‌ستا، سی جار ده‌سته‌کانی به‌رزکرده‌وه ئینجا ئه‌و لای دا، منیش لامدا، ئه‌و په‌له‌ی کرد، منیش په‌له‌م کرد، ئه‌و زیاتر پیی هه‌لگرت منیش زیاتر پییم هه‌لگرت، ئه‌و رایکردو منیش رام کردو پییشی که‌وتم و چومه ژوره‌وه و خیرا راکشام، ئه‌ویش هاته ژوره‌وه و فه‌رموی: ((ئه‌وه چیه‌ه‌ عائشه‌ه‌ واه‌ناسه‌ برکیته‌ه‌)) منیش وتم: هیچم نییه. فه‌رموی: ((یان پییم ده‌لییت، یان زاتی لطیف و ناگا پییم ده‌لییت)). منیش وتم: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا... ئه‌ی خو‌شه‌ویست تر له‌ باوک و دایکم. ئیتر هه‌موشتیکم بو‌گیرایه‌وه. . ئه‌ویش فه‌رموی: ((که‌واته‌ ئه‌وتارماییه‌ی که‌له‌

پیشمهوه دەمبینی تۆبویت؟)) وتم: بهلی. ئەوسا هەردوو دەستی مالی بهسنگمداوئیشی پی گەیاندم، ئینجا فەرمووی: ((بۆچی وات زانی خواو پیغەمبەرەکە ستمت لی دەکەن؟)) منیش وتم: هەرچەندە خەلکی نەینییەکانیان بشارنەوه خوا ئاگای لییەتی.. ئینجا فەرمووی: ((جوهرئیل علیە السلام هاتەلام، بانگی لی کردم، لەتۆی شاردهوه، منیش وهلام دایهوه و لەتۆم شاردهوه، ئەو نەدەکرا بیته ژورهوه چونکه تۆ پۆشاکەکانت دانابوو، من وامزانی تۆ خەوتویت، حەزم نەکرد خەبەرت بکەمەوه و ترسام لەوهی که (بەتەنهایی) بترسیت.. جوهرئیل پیی وتم: پەروەردگارت فەرمانت پی دەدات که بچیت بۆلای خەلکی (بقیع) و داوای لی خۆشبوونیان بۆیکەیت)). عائشە وتی: ئەهی من چیان پی بلیم ئەهی پیغەمبەری خودا (ﷺ) فەرمووی: ((بلی: سلأوتان لی بیته ئەهی خەلکی ئەم شوینە لە ئیمانداران و موسلمانان، خوا پەرحم بکات بەوانەمان که زومردون و رۆیشتون، بەوانەشمان که هیشتا ماون، بی گومان ئیمەش هەرکاتیک خوا ویستی لەسەر بیته بەئیوه دەگەین)).

#### (47) دانیشتن لەسەر گۆر و نوێژ کردن لەسەری

493- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((لَأَنْ يَجْلِسَ أَحَدُكُمْ عَلَى جَمْرَةٍ، فَتُحْرِقَ ثِيَابَهُ فَتُخْلَصَ إِلَى جِلْدِهِ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَجْلِسَ عَلَى قَبْرِ)).  
(ابو هریره) (رضي الله عنه) دەلی: پیغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: ((ئەگەر کەسێک لە ئیوه لەسەر پشکۆیهک دابنیشیت هەتا پۆشاکەکەهی دەسوتیت و دەگاتە پیستی، هیشتا ئەوهی چاکترە لەوهی لەسەر گۆرێک دابنیشیت)).

494- عَنْ أَبِي مَرْثَدٍ الْغَنَوِيِّ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((لَا تَجْلِسُوا عَلَى الْقُبُورِ، وَلَا تُصَلُّوا عَلَيْهَا)).  
(ابو مرثد الغنوي) دەلی: پیغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: ((لەسەر گۆر دامەنیشن و لە نوێژدا روی تی مەکەن)).

#### (48) باسی چاکەهی چاکەکار

495- عَنْ أَبِي ذَرٍّ (رضي الله عنه) قَالَ: قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ (ﷺ): أَرَأَيْتَ الرَّجُلَ يَعْمَلُ الْعَمَلَ مِنَ الْخَيْرِ وَيَحْمَدُهُ النَّاسُ عَلَيْهِ؟ قَالَ: ((تِلْكَ عَاجِلُ بُشْرَى الْمُؤْمِنِ)).  
(ابو ذر) (رضي الله عنه) دەلی: پرسیار کرا لە پیغەمبەر (ﷺ): رای جەنابت چۆنە دەربارەهی ئەو کەسەهی چاکە دەکات و خەلکی سوپاسی دەکەن؟ فەرمووی: ((ئەوه مژدە پیشەکییە بۆ ئیماندار)).

هەمیشە لەگەڵمان بن بۆنوویبوونەوهی ئیمان imanonekurd@yahoo.com